

Nowy Targ, luty 2021 r.

Sz. Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

**Stanowisko samorządów powiatu nowotarskiego w sprawie środków przekazywanych
na oświatę**

My niżej podpisani przedstawiciele samorządów z terenu powiatu nowotarskiego zwracamy się do Pana Premiera z wnioskiem o podjęcie zdecydowanych działań w zakresie:

- zmiany sposobu gwarantowania samorządom (gminom i powiatom) środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań z zakresu oświaty, w tym opieki przedszkolnej i świetlicowej oraz kształcenia specjalnego,
- przerwania corocznego zwiększania niedoszacowania kwot przekazywanych samorządom na podwyżki, dla nauczycieli i inne obciążenia płacowe,
- wsparcia przygotowania samorządów do realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym 2020/2021 oraz 2021/2022 uwzględniającego skutki epidemii COVID-19 dla finansów samorządu,
- udzielenia samorządom większej swobody w podejmowaniu decyzji dotyczących reorganizacji lub w ostateczności modyfikacji sieci szkół, zgodnie z ich regionalną i lokalną polityką oświatową
- uwzględnienia w zasadach naliczania subwencji oświatowej korelacji wysokości subwencji z liczbą prowadzonych oddziałów a nie wyłącznie z liczbą uczniów.

Zgodnie z zapisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań. Zwiększanie zadań nakładanych na samorządy związanych z zadaniami edukacyjnymi winno wiązać się z automatycznym zapewnieniem samorządom dodatkowych środków finansowych w pełni rekompensującymi skutki zmian.

W ostatnich latach na finanse samorządów nałożono przede wszystkim poniesienie skutków podwyżek dla nauczycieli, które od lat nie były w pełni oszacowane w podwyżce subwencji oświatowej i to począwszy od podwyżek w 2018 roku, niedoszacowanie z lat poprzednich kumuluje się w każdym kolejnym roku. Wzrasta także wynagrodzenie

minimalne, co poprzez podwyżki wynagrodzeń administracji i obsługi zatrudnionej w szkole dodatkowo zwiększa deficyt. Rosną również inne około płacowe wydatki związane z wynagrodzeniami m.in. naliczanie pochodnych od funduszu płac, Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli, dodatkowego wynagrodzenia rocznego czy zaplanowanego do wprowadzenia projektu Pracowniczych Planów Kapitałowych. Dodatkowym czynnikiem zwiększającym poziom wydatków jest również konieczność zapewnienia nauczycielom średnich wynagrodzeń na poszczególnych stopniach awansu zawodowego wiążąca się z wypłacaniem dodatku uzupełniającego, będącego dodatkowym obciążeniem dla samorządów.

Samorzady zgodnie potwierdzają, że luka pomiędzy otrzymywanymi środkami w ramach subwencji oświatowej a rzeczywistymi wydatkami na realizację zadań dramatycznie się pogłębia. Aktualnie przekazywane środki w wielu gminach nie pokrywają minimalnych kosztów funkcjonowania szkół, a w niektórych samorządach nie wystarczają nawet na wynagrodzenia i pochodne dla pracowników. Jako organy prowadzące szkoły alarmujemy że poziom zapewnienia wydatków subwencją oświatową gwałtownie spada. Jeżeli finansowanie oświaty ma być naliczane wg. dotychczasowych zasad niezbędny jest realny wzrost wysokości standardu A, gdyż obecne wzrosty nie gwarantują zabezpieczenia prawidłowej realizacji zadań oświatowych przez JST.

Zmiany społeczne nakładają na samorząd konieczność zwiększania wydatków na zapewnienia opieki nad dziećmi tj. na prowadzenie przedszkoli, których finansowanie z budżetu państwa jest nieadekwatne do ponoszonych przez gminy kosztów ale także na opiekę świetlicową, na którą corocznie rośnie zapotrzebowanie mieszkańców. Bardzo niepokojące są również planowane inicjatywy związane z reformą kształcenia specjalnego i edukacją włączającą, zwiększające zadania samorządów bez wyraźnego określenia źródeł i formy finansowania.

Stale rośnie również obciążenie oświaty samorządowej zwiększającymi się wydatkami na zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wzrasta liczba dzieci z opiniami dot. dodatkowych zajęć i na wniosek rodziców organizowane są różne formy pomocy. Jednym ze skutków przebywania dzieci i młodzieży na zajęciach zdalnych, czy w izolacji, będzie zwiększone zapotrzebowanie na godziny dydaktyczno-wyrównawcze. Przewidujemy również konieczność zwiększenia wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży, u których epidemia spowodowała wiele traumatycznych przeżyć związanych z chorobą a nawet śmiercią najbliższych, czy izolacją w dysfunkcyjnym środowisku. Dodatkowym przykładem wzrostu kosztów w tym obszarze jest stale rosnąca liczba opinii poradni

psychologiczno-pedagogicznych, które na dyrektorów szkół nakładają obowiązki w zakresie realizacji różnych form pomocy: zindywidualizowanej ścieżki kształcenia, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych oraz porad i konsultacji. Opnie nie są jednak brane pod uwagę w naliczeniu subwencji oświatowej, ich realizacja bardzo kosztowna i wymagająca zatrudniania specjalistów, a jednocześnie zakres wykonywania zaleceń zawartych w opiniach podlega licznym kontrolom kuratorium.

Zawarte w prawie oświatowym przepisy art. 89 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe praktycznie uniemożliwiają przekształcenia czy też modyfikację sieci szkół bez pozytywnej opinii Kuratora Oświaty. Ustalenie opinii pozytywnej jako wiążącej dla samorządów narusza samodzielność JST w zakresie wykonywania jej zadań własnych, pozbawia je możliwości prowadzenia działań zmierzających do optymalizacji warunków do nauki, wychowania i opieki nad uczniami w ramach posiadanych środków finansowych. Zmiana zapisów wspomnianego przepisu pozwoli JST na prowadzenie odpowiedzialnej oraz autonomicznej lokalnej strategii oświatowej. Zapewnienie autonomii JST w obszarze kreowania sieci szkolnej oraz większej swobody w określaniu minimalnej liczby uczniów dla których tworzony jest oddział w szkole podstawowej jest szczególnie ważne w sytuacji bardzo niekorzystnych warunków demograficznych. W wielu małych wiejskich szkołach uczy się w roczniku poniżej 4 uczniów, a zdarza się konieczność tworzenia oddziału dla jednego ucznia z obwodu. Jednocześnie ograniczana jest również możliwość łączenia zajęć między oddziałami a w przypadku szkół ponadpodstawowych wykluczona jest możliwość łączenia zajęć między typami szkół (liceum i technikum).

Kwestią bardzo ważną dla gmin jest również właściwe zapewnienie w subwencji oświatowej kosztów finansowania przez gminy dowozu uczniów niepełnosprawnych do szkół określonego w art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 Prawo oświatowe. Algorytm naliczający subwencję oświatową nie przewiduje żadnej wagi na realizację tego zadania dla gmin, które ponoszą wydatki na dowóz z własnych środków.

Również sposób określania stawek dotacji dla szkół publicznych prowadzonych przez osoby nie będące JST nakazujący zwiększanie stawki dotacji o wskaźnik zwiększający negatywnie wpływa na finanse tych jednostek. Dla JST dotujących szkoły wiąże się to z przekazywaniem szkole dotowanej wyższych środków niż otrzymywane na nią w subwencji oświatowej.

Samorzady od lat prowadzą aktywną politykę inwestycyjną i remontową, aby zapewnić jak najlepsze i jak najbardziej bezpieczne warunki nauki uczniom i dzieciom w przedszkolach, jednak stałe zwiększanie obowiązków poprzez wprowadzanie dodatkowych

obostrzeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej w lokalu przedszkolnym i oddziałach przedszkolnych zorganizowanych w szkole podstawowej nakłada konieczność ponoszenia wysokich nakładów finansowych do 31 sierpnia 2022 r.

W naliczeniu subwencji oświatowej należy uwzględnić nauczycieli przebywających 30 września danego roku na urloпах (wychowawczych, macierzyńskich rodzicielskich, ojcowskich, na warunkach urlopu macierzyńskiego, bezpłatnych) a także osób nie będących nauczycielami a zatrudnionych w szkołach w oparciu o art. 15 ustawy Prawo oświatowe. Krótka a często nawet jednodniowa nieobecność nauczyciela nie powinna wpływać na naliczenie wysokości subwencji oświatowej dla JST poprzez wyliczanie wskaźnika Di.

Szanowny Panie Premierze

Oczekujemy od Rządu podjęcia pilnych decyzji dotyczących przyszłości finansowania oświaty, zaangażowania dodatkowych środków finansowych i uregulowania w trybie pilnym najważniejszych kwestii dla funkcjonowania systemu oświaty z uwzględnieniem stanowiska samorządowego.

Podpisy:

Starosta Nowotarski Krzysztof Faber,
Burmistrz Miasta Nowy Targ Grzegorz Watycha,
Burmistrz Miasta Rabka-Zdrój Leszek Świder,
Burmistrz Miasta Szczawnica Grzegorz Niezgoda,
Wójt Gminy Czarny Dunajec Marcin Ratułowski,
Wójt Gminy Czorsztyn Tadeusz Wach,
Wójt Gminy Jabłonka Antoni Karlak,
Wójt Gminy Krościenko nad Dunajcem Jan Dyda,
Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt,
Wójt Gminy Łapsze Niżne Jakub Jamróż,
Wójt Gminy Nowy Targ Jan Smarduch,
Wójt Gminy Ochotnica Dolna Tadeusz Królczyk,
Wójt Gminy Raba Wyżna Andrzej Dziwisz,
Wójt Gminy Spytkowice Ryszard Papanek,
Wójt Gminy Szaflary Rafał Szkaradziński.

Otrzymują :

1. Adresat

2. a/a

M.S